

Na podlagi 3. b člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo in 58/12) izdaja Vlada Republike Slovenije

UREDBO O OBMOČJIH ZA KMETIJSTVO IN PRIDELAVO HRANE, KI SO STRATEŠKEGA POMENA ZA REPUBLIKO SLOVENIJO

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta uredba določa območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo zaradi pridelovalnega potenciala kmetijskih zemljišč, njihovega obsega, zaokroženosti, zagotavljanja pridelave hrane ali celovitega razvoja podeželja in krajine (v nadaljnjem besedilu: strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane).

2. člen (delitev strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane)

Strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane se delijo na štiri tipe, in sicer:

1. izjemno pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane,
2. zelo pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane,
3. pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane in
4. ostala območja za kmetijstvo in pridelavo hrane.

3. člen (uporaba strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane)

Delitev strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane se uporablja za:

- določitev trajno varovanih kmetijskih zemljišč v posamezni lokalni skupnosti,
- določitev konceptov prostorskega razvoja na nacionalni, regionalni in lokalni ravni,
- oblikovanje sektorskih strategij, ki se nanašajo na izrabo naravnih virov, varovanih, zavarovanih in ogroženih območij ter razvoj gospodarske javne infrastrukture in
- strateško ocenjevanje vplivov na okolje.

4. člen (upoštevanje območij varovanj in omejitev po posebnih predpisih)

Pri kmetovanju na strateških območjih za kmetijstvo in pridelavo hrane je treba upoštevati zahteve, ki veljajo za območja varovanj in omejitev po posebnih predpisih.

II. STRATEŠKA OBMOČJA ZA KMETIJSTVO IN PRIDELAVO HRANE

1. Izjemno pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane

5. člen (opis območja)

(1) Za izjemno pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane (v nadaljnjem besedilu: izjemno pomembna območja) so značilna ravninska območja sklenjenih kmetijskih površin, rahlo valovita ravninska območja na prehodu iz ravnine v gričevnato oziroma hribovito zaledje ter zaokrožena območja kmetijskih površin na rečnih terasah, obrobjih kotlin, podoljih, kraških poljih, uvalah. Zaradi

velikih sklenjenih kmetijskih površin v ravnini so območja izjemno primerna za pridelavo poljščin ter omogočajo najširši izbor kmetijskih tehnologij in ekonomsko učinkovito kmetijstvo.

(2) Izjemno pomembna območja se delijo na naslednje podtipе:

- a) veliki ravninski kompleksi A
- b) veliki ravninski kompleksi B,
- c) veliki ravninski kompleksi C in
- d) širše izravnave.

(3) Na izjemno pomembnih območjih se stremi k izvajanju komasacij, izgradnji moderne namakalne infrastrukture ter najmodernejši tehnologiji pridelave kmetijskih rastlin. Za kmetijsko pridelavo so to strateško izjemno pomembna območja na ravni države, s tem pa tudi za določitev bistvenega deleža trajno varovanih kmetijskih zemljišč.

6. člen

(veliki ravninski kompleksi A)

(1) Za območja velikih ravninskih kompleksov A so značilna izrazito ravninska območja sklenjenih kmetijskih površin velikega obsega, ki so hkrati tudi območja največje zgostitve poselitve, največjih razvojnih pritiskov in omejitev zaradi varovanja vodnih virov. Tradicionalna kulturna krajina je na teh območjih v veliki meri razvrednotena zaradi urbanizacije, linijske infrastrukture in agrarnih operacij.

(2) Značilna območja v Sloveniji so Sorško polje, osrednji del Vipavske doline, Krško-Brežiško polje, območje vzdolž Sotle, Savinjska dolina, Dravsko polje, Ptujsko polje, Prekmurje ipd.

(3) Na območjih velikih ravninskih kompleksov A je možen najširši izbor kmetijskih tehnologij ter najširša možna pridelava v poljedelskem ali poljedelsko zelenjadarskem kolobarju. Kmetijsko pridelavo lahko omejuje majhna globina in skeletnost tal, visoka gladina podzemne vode in bližina vodnih virov (vodovarstvena območja). Za območja so značilne velike sklenjene obdelovalne površine, kjer je v veliki meri zaradi razpoložljivega vodnega vira možna vzpostavitev namakanja na večjih sklenjenih površinah.

(4) Območja so izjemnega pomena zaradi ugodnih talnih lastnosti in reliefnih značilnosti ter možnosti ekonomsko učinkovite kmetijske pridelave.

7. člen

(veliki ravninski kompleksi B)

(1) Za območja velikih ravninskih kompleksov B so značilna rahlo valovita ravninska območja na prehodu iz ravnine (velikih ravninskih kompleksov A) v gričevnato oziroma hribovito zaledje z nekoliko bolj razpršenim poselitvenim vzorcem, drobnejšo parcelno strukturo in večjim deležem gozdnih zaplat ter živične vegetacije.

(2) Značilna območja v Sloveniji so severozahodni del Vipavske doline, območja na prehodu Krško-Brežiškega polja v Bizeljsko gričevje ipd.

(3) Na območjih velikih ravninskih kompleksov B je možen najširši izbor kmetijskih tehnologij, najširša možna pridelava v poljedelskem ali poljedelsko zelenjadarskem kolobarju ter vzpostavitev trajnih nasadov. Za območja so značilne velike sklenjene obdelovalne površine, katerih zaokroženost mestoma prekinejo gozdne zaplate, ki pa ne vplivajo moteče na pridelovalne pogoje. V veliki meri je na teh območjih, zaradi razpoložljivega vodnega vira, možna vzpostavitev namakanja na večjih sklenjenih površinah, še posebej kot nadaljevanje iz območja velikih ravninskih kompleksov A.

(4) Zaradi fizične navezave na območja velikih ravninskih kompleksov A in zaradi ugodnih talnih lastnosti so območja izjemnega pomena za pridelavo hrane in možnosti ekonomsko učinkovite kmetijske pridelave.

8. člen
(veliki ravninski kompleksi C)

(1) Za območja velikih ravninskih kompleksov C so značilna ravninska območja Primorja, ki so sicer po obsegu manjša kot ostali ravninski kompleksi, vendar lokalno pomembna, saj so to edina večja ravninska območja v Slovenski Istri.

(2) Značilni območji v Sloveniji sta Bonifika in spodnja dolina Dragonje.

(3) Zaradi ravnega reliefa in sklenjenih kmetijskih površin je na območjih velikih ravninskih kompleksov C možna najširša kmetijska pridelava. Zaradi geografske lege je možna celoletna pridelava vrtnin tudi v nezaščiteneh prostorih. Zaradi težje teksture tal sta območji manj primerni za pridelavo korenovk in gomoljnic. Območji sta primerni tudi za trajne nasade. Trenutno slabša možnost namakanja kmetijskih zemljišč se delno rešuje z namakanjem z vodo iz vodovoda, predvsem pred in po turistični sezoni.

(4) Zaradi relativno velikih sklenjenih kmetijskih površin, ugodnih talnih lastnosti ter predvsem podnebnih razmer sta območji izjemnega pomena za pridelavo hrane. Trenutna ne optimalna urejenost z vodnimi viri za namakanje kmetijskih zemljišč se lahko uredi s primerno usklajenimi ukrepi.

9. člen
(širše izravnave)

(1) Za območja širših izravnav so značilna večja zaokrožena območja kmetijskih površin na rečnih terasah, obrobjih kotlin, podoljih, kraških poljih in uvalah. Osrednji ali robni prostor izravnave praviloma označuje pomembnejše poselitveno središče oziroma urbano prometni koridor. Sklenjenost kmetijskih površin na teh območjih je velika. Za območja je značilen preplet ohranjene kulturne krajine in razvrednotenih območij zaradi (razpršene) urbanizacije in linijske infrastrukture.

(2) Značilna območja v Sloveniji so Dobropolje, Brezjansko polje, Postojnska kotlina, Košanska dolina, Loška dolina, Grosupeljska kotlina, Mirnska dolina, Mislinjska dolina, dolina Drete ipd.

(3) Na območjih širših izravnav je možna pridelava v poljedelskem ali poljedelsko vrtnarskem kolobarju ter vzpostavitve trajnih nasadov, na manjših zaokroženih območjih pa tudi pridelava vrtnin. Omejitev za kmetijsko rabo lahko predstavlja zastajanje vode v talnem profilu in intenzivne procesi oglejevanja (hipogleji, amfigleji, epigleji). Na nekaterih območjih so bili v preteklosti vzpostavljeni osuševalni sistemi (Postojna), vendar se je lahko zaradi opustitve njihovega vzdrževanja zračno vodni režim v tleh ponovno poslabšal. Na posameznih območjih, predvsem lokalno, obstaja možnost vzpostavitve namakalnih sistemov na večjih ali manjših površinah.

(4) Na območjih širših izravnav obstaja možnost oblikovanja za slovenske razmere velikih kompleksov kmetijskih zemljišč pod relativno manjšim razvojnim pritiskom, zato so lahko izjemno pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane.

2. Zelo pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane

10. člen
(opis območja)

(1) Za zelo pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane (v nadaljnjem besedilu: zelo pomembna območja) so značilna uravnana dna oziroma ožje doline večjih rek, gričevnat svet s kmetijskimi zemljišč v dnu dolin, pobočjih in grebenskih izravninah, reliefno razgibana, gričevnata območja ter območja kmetijskih površin, ki obkrožajo gozd.

(2) Zelo pomembna območja se delijo na naslednje podtipе:

- a) ožje izravnave,
- b) izmenjava ožjih izravnin in zaplat in
- c) večje zaplate.

(3) Na zelo pomembnih območjih se stremi k razvoju kmetijstva prilagojenega lokalnim oziroma regionalnim značilnostim pridelave (živinoreja), usmerjenega tudi v specifične kmetijske tehnologije (vinogradništvo, sadjarstvo, oljkarstvo, vrtnarstvo, ekološko kmetijstvo), v hkratni funkciji ohranjanja kulturne krajine. Za kmetijsko pridelavo so to strateško zelo pomembna območja na ravni države, s tem pa tudi za določitev bistvenega deleža trajno varovanih kmetijskih zemljišč.

11. člen (ožje izravnave)

(1) Za območja ožjih izravnin so značilna uravnana dna oziroma ožje doline večjih rek. Deli dolin so krajinsko ohranjeni, predvsem vzdolž rek, deli pa so zaradi urbanizacije degradirani. Praviloma gre za območja lokalne koncentracije poselitve, tako gručaste kot razpršene.

(2) Značilna območja v Sloveniji so dolina Poljanske Sore, dolina Selške Sore, dolina srednje Save, dolina Dravinje ipd.

(3) Na območjih ožjih izravnin je možna pridelava v poljedelskem ali poljedelsko vrtnarskem kolobarju, na manjših zaokroženih območjih pa je možna pridelava vrtnin. Zaradi bližine rek je na teh območjih možnost vzpostavitve namakalnih sistemov relativno velika.

(4) Na območjih ožjih izravnin obstaja možnost oblikovanja manjših kompleksov kmetijskih zemljišč z ugodnimi pogoji kmetovanja in pridelave hrane, zato so zelo pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, saj je okolica običajno hribovita in lahko tudi poraščena z gozdom.

12. člen (izmenjava ožjih izravnin in zaplat)

(1) Za območja izmenjav ožjih izravnin in zaplat je značilen gričevnat svet s kmetijskimi zemljišč v dnu dolin, na pobočjih in grebenskih izravninah ter drobna parcelna struktura, prilagojena oblikovanosti reliefa. Gre za krajinsko pestra območja ohranjene kulturne krajine, ki so v delih degradirana zaradi razpršene poselitve. Poselitev na teh območjih je raznolika, na kraškem svetu predvsem gručasta, v goricaх severozahodne Slovenije tudi zelo razpršena.

(2) Značilna območja v Sloveniji so Slovenska Istra, Slovenske gorice, Goričko ipd.

(3) Na lokalnih manjših izravninah je možna pridelava vrtnin, v manjšem obsegu poljščin. Območja so primerna za vzpostavitev trajnih nasadov, predvsem na prisojnih legah gričev. Lokalni in manjši vodni viri omogočajo vzpostavitev namakalnih sistemov manjšega obsega.

(4) Območja izmenjav ožjih izravnin in zaplat imajo velik potencial za kmetijstvo in pridelavo hrane, še posebej, ker je veliko nekoč obdelanih površin (njive, trajni nasadi) zaradi zmanjševanja intenzivnosti kmetovanja prešlo v travnike, ki jih je moč spremeniti nazaj v njive. V slovenski Istri so se zarasla tudi terasirana območja.

13. člen
(večje zaplate)

(1) Za območja večjih zaplat so značilna bolj ali manj sklenjena območja kmetijskih površin, ki obkrožajo gozd ter drobna parcelna struktura, prilagojena oblikovanosti reliefa. Gre za reliefno razgibana, gričevnata območja ter krajinsko pestra območja ohranjene kulturne krajine, ki so prepletene z gozdno krajino. V to kategorijo so uvrščena tudi nekatera kraška polja, kjer opredeljeno območje že nakazuje zaplato. Poselitev na teh območjih je raznolika, na kraškem svetu predvsem gručasta, v severozahodni Sloveniji tudi zelo razpršena.

(2) Značilna območja v Sloveniji so Kras, Podgrajsko podolje, južni obronki Ljubljane, Dolenjsko gričevje, Bela Krajina, južni obronki Pohorja, del Slovenskih goric, vzhodni del Kozjanskega ipd.

(3) Na območjih večjih zaplat so možnosti za kmetijsko pridelavo zelo različne, odvisne od talnih lastnosti, reliefa in kamninske osnove. Na lokalnih manjših izravninah je možna pridelava vrtnin, v manjšem obsegu poljščin. Nekatera območja, predvsem evtrična rjava tla na prisojnih legah, so primerna tudi za vzpostavitev trajnih nasadov.

(4) Območja večjih zaplat imajo velik potencial za kmetijstvo in pridelavo hrane, še posebej, ker je veliko njivskih površin zaradi zmanjševanja intenzivnosti kmetovanja prešlo v travnike, ki jih je moč spremeniti nazaj v njive.

3. Pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane

14. člen
(opis območja)

(1) Za pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane (v nadaljnjem besedilu: pomembna območja) so značilna manjša območja kmetijskih površin, ki jih obkroža gozd, hribovita območja, strmejše lege ter območja, ki so po rabi praviloma sicer opredeljena kot kmetijska zemljišča, dejansko pa gre za mokrotna tla, mokrišča oziroma občasne vodne površine.

(2) Pomembna območja se delijo na naslednje podtipe:

- a) manjše zaplate in
- b) posebna območja.

(3) Na pomembnih območjih se stremi k razvoju kmetijstva v funkciji ohranjanja poselitve in ohranjanja kulturne krajine, k ohranjanju mešanih kmetij, ekološkem kmetijstvu in razvoju turističnih kmetij. Območja so po rabi zelo heterogena z večjim delež gozda in strmin oziroma imajo zaradi neugodnega vodnega režima otežene pridelovalne pogoje. Zaradi velika deleža travnikov se kot najučinkovitejša tehnologija reje priporoča živinoreja. Za kmetijsko pridelavo so to strateško manj pomembna območja na ravni države, na lokalni ravni pa so lahko bistvenega pomena. Pomembna območja so zato pomembna za določitev pomembnega deleža trajno varovanih kmetijskih zemljišč.

15. člen
(manjše zaplate)

(1) Za območja manjših zaplat so značilna manjša območja kmetijskih površin, ki jih obkroža gozd. Gre za hribovita območja in strmejše lege kjer prevladuje gozdnata krajina. Posebna oblika manjših zaplat so nekatera vinogradniška območja (gorice). Območja so praviloma naravno ohranjena in redkeje poseljena, značilne so samotne oziroma hribovske kmetije.

(2) Značilna območja V Slovenijo so Idrijsko hribovje, Polhograjsko hribovje, Posavsko hribovje, Kozjak, Brkini ipd.

(3) Na območjih manjših zaplat prevladujejo gozdovi in travniki. Na lokalnih manjših izravninah je možna pridelava vrtnin, v manjšem obsegu poljščin.

(4) Kljub manjšim zaplatam imajo območja manjših zaplat lokalni pomen za kmetijstvo. Območja so sicer manj pogosto primerna za neposredno rastlinsko pridelavo, vendar so dopolnitev živinorejski dejavnosti in drugim dopolnilnim dejavnostim na podeželju. Za območja je značilno, da imajo več trajnega travinja in manj obdelovalnih površin, ki so se zaradi zmanjševanja intenzivnosti kmetovanja tudi zaraščale. Območja so primerna tudi za pridelavo aromatičnih in zdravilnih rastlin.

16. člen
(posebna območja)

(1) Za posebna območja so značilna območja, ki so po rabi praviloma sicer opredeljena kot kmetijska zemljišča, dejansko pa gre za mokrotna tla, mokrišča oziroma občasne vodne površine. Na območjih prevladujejo naravne krajinske prvine.

(2) Značilna območja v Sloveniji so Ljubljansko barje, Planinsko polje, Cerkniško jezero, Jovsi.

(3) Na posebnih območjih kmetijsko pridelavo praviloma omejuje zastajanje vode v talnem profilu in občasna prisotnost poplavne vode. Pridelava je dandanes praviloma ekstenzivna in prevladujejo vlažni travniki. Na območju Ljubljanskega barja, kjer so bili v preteklosti vzpostavljeni osuševalni sistemi, je sedaj zaradi varovanja narave omejeno oranje tal, ki pospešuje mineralizacijo organske snovi. Na posameznih območjih Ljubljanskega barja so tla primerna za gojenje borovnic.

(4) Za kmetijsko pridelavo so to strateško manj pomembna območja, saj je občasna prisotnost vode omejitveni faktor morebitne intenzifikacije kmetijske pridelave.

4. Ostala območja za kmetijstvo in pridelavo hrane

17. člen
(opis območja)

(1) Za ostala območja za kmetijstvo in pridelavo hrane (nadaljnem besedilu: ostala območja) so značilna velika sklenjena gozdna območja, večja območja ostankov nižinskih gozdov, visokogorski pašniki, ostala gorska območja nad gozdno mejo, dobrave, logi, pogosto tudi območja pogostih poplav, večja naravna akumulacijska jezera in večja sklenjena urbana območja,.

(2) Ostala območja se delijo na naslednje podtipe:

- a) gozd in območja nad gozdno mejo,
- b) vodni in obvodni prostor in
- c) urbana območja.

(3) Na ostalih območjih se stremi k ohranjanju kmetijstva v funkciji ohranjanja kulturne krajine in biotske pestrosti. Za kmetijsko pridelavo so to strateško manj pomembna območja na ravni države, na lokalni ravni pa so lahko ključnega pomena. Ostala območja so zato pomembna za določitev manjšega deleža trajno varovanih kmetijskih zemljišč.

18. člen
(gozd in območja nad gozdno mejo)

(1) Za območja gozdov in območij nad gozdno mejo so značilna velika sklenjena gozdna območja, večja območja ostankov nižinskih gozdov, visokogorski pašniki in ostala gorska območja nad gozdno mejo. Na območjih prevladujejo naravne krajinske prvine, vzdržujejo se tudi varovalni gozdovi.

(2) Značilna območja v Sloveniji so alpski svet, Snežnik, Kočevski rog, Pohorje.

(3) Na območjih gozdov in območij nad gozdno mejo se le izjemoma pojavljajo površine, kjer je možna kmetijska pridelava in še ta je bodisi ekstenzivna, bodisi v zelo majhnem obsegu. Med kmetijskimi površinami prevladujejo trajni travniki, ki podpirajo živinorejo, pašniki in visokogorski pašniki.

(4) Za kmetijsko pridelavo so to strateško manj pomembna območja, saj je razpršenost morebitnih potencialnih površin prevelika in hkrati velikost posamezne površine premajhna za ekonomsko upravičeno kmetijsko pridelavo. Travniki, pašniki in predvsem aktivni visokogorski pašniki s plansarijami imajo poleg krajinsko etnografske vrednosti tudi potencial za dopolnilno kmetijsko dejavnost (turizem, izdelava sira).

19. člen

(vodni in obvodni prostor)

(1) Za območja vodnega in obvodnega prostora so značilne dobrave, logi, pogosto tudi območja pogostih poplav. Na območjih prevladujejo naravne krajinske prvine. V to kategorijo so zajeta tudi večja naravna jezera, obstoječa in načrtovana akumulacijska jezera ter soline.

(2) Značilna območja v Sloveniji so pasovi vzdolž Soče, Save, Drave in Mure, Sečoveljske soline, Škocjanski zatok ipd.

(3) Kmetijsko pridelavo praviloma določa občasna prisotnost poplavne vode ali zastajanje vode v talnem profilu. V primeru nerazvitih obrečnih tal je omejujoči dejavnik tudi plitvost in skeletnost tal. Pridelava je praviloma ekstenzivna, prevladujejo vlažni travniki, občasno prihaja do poplav, vodne erozije ali nanašanja rečnih sedimentov.

(4) Za kmetijsko pridelavo so to strateško manj pomembna območja, saj je občasna prisotnost vode omejitveni faktor morebitne intenzifikacije kmetijske pridelave.

20. člen

(urbana območja)

(1) Za urbana območja so značilna večja sklenjena urbana območja, in sicer naselja, ki so s Strategijo prostorskega razvoja Slovenije opredeljena kot nacionalna središča mednarodnega pomena, središča nacionalnega pomena in središča regionalnega pomena (vključno s somestji). V to kategorijo sta zajeti tudi največje potniško-tovorno letališče ter vojaško letališče v Sloveniji.

(2) Značilna območja v Sloveniji so vsa središča mestnih občin, Idrija, Domžale - Kamnik, Ljutomer, Letališče Brnik, Letališče Cerklje ob Krk ipd.

(3) Urbana območja so območja, kjer so znotraj poselitve ujeti praviloma manjši kompleksi kmetijskih zemljišč. Naravne danosti omogočajo tudi poljedelski kolobar, vendar praviloma zaradi bližine naselij prevladuje gojenje vrtnin, ki jih pridelovalec lahko proda na lokalnem trgu ali neposredno na domu.

(4) Zaradi majhnega obsega so to strateško manj pomembna območja na državni ravni. Lokalno so lahko ta območja izjemnega pomena, še posebej ob poudarjeni skrbi za skrajševanje oskrbovalnih verig s hrano oziroma poudarjeni skrbi za lokalno pridelano hrano. Kmetije v bližini ali znotraj urbanih

naselij imajo tudi rekreativno (jahanje), socialno (terapije, vključevanje ljudi s posebnimi potrebami) in izobraževalno (obiski vrtcev in šol) funkcijo ter potencial za recikliranje organskih ostankov mesta.

III. DOLOČITEV STRATEŠKIH OBMOČIJ ZA KMETIJSTVO IN PRIDELAVO HRANE

21. člen

(kartografska določitev strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane)

(1) Strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane so prikazana v prilogi 1, ki je sestavni del te uredbe.

(2) Podtipi strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane so prikazani v prilogi 2, ki je sestavni del te uredbe.

(3) Meje območij iz prvega in drugega odstavka tega člena oziroma njihove lege v prostoru so prikazane v digitalni obliki kot georeferencirani vektorski sloj, ki je objavljen na spletni strani ministrstva.

V. KONČNA DOLOČBA

22. člen

(začetek veljavnosti)

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Številka: 007-29/2016
Ljubljana, dne
EVA 2015-2330-0010

Vlada Republike Slovenije
dr. Miroslav Cerar
predsednik

Obrazložitev:

3.b člen Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11- uradno prečiščeno besedilo in 58/12; v nadaljnjem besedilu: ZKZ) določa, da Vlada RS določi območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo zaradi pridelovalnega potenciala kmetijskih zemljišč, njihovega obsega, zaokroženosti, zagotavljanja pridelave hrane ali ohranjanja in razvoja podeželja ter ohranjanja krajine (v nadaljnjem besedilu: strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane), pri čemer se ta območja določijo tudi ob upoštevanju državnega strateškega prostorskega akta. Strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane predstavljajo potencialna območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč. Območja trajno varovanih kmetijskih zemljišč (v nadaljnjem besedilu: TVKZ) se bodo po postopku kot ga določa zakon, ki ureja prostorsko načrtovanje, nato določila v prostorskih aktih lokalnih skupnosti. Podlaga za določitev območij TVKZ v prostorskih aktih lokalnih skupnosti bo strokovna podlaga s področja kmetijstva, v okviru katere se bo pripravil predlog območij TVKZ.

Strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane kot jih predvideva predlagana ureditev temeljijo na *Strokovni podlagi za pripravo uredbe, ki bo določala območja za kmetijstvo in pridelavo hrane, ki so strateškega pomena za Republiko Slovenijo* (v nadaljnjem besedilu: strokovna podlaga za pripravo uredbe), ki jo je izdelala Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo, Center za urejanje kmetijskega prostora in agrohidrologijo ter Center za pedologijo in varstvo okolja, v sodelovanju s Prostorsko načrtovanje Aleš Mlakar s.p.. Izhodišče strokovne podlage je bilo opredelitev območij, ki enovito in v celoti pokrijejo prostor Slovenije.

Po predlagani ureditvi so območja za kmetijstvo in pridelavo hrane na ravni Slovenije opredeljena glede:

- značilnosti zemljišč z vidika pridelovalnega potenciala (bonitetne točke, relief in dejanska raba), obsega, zaokroženosti, zagotavljanja pridelave hrane, ohranjanja in razvoja podeželja ter ohranjanja krajine, ki sooblikujejo tudi izhodišča določitve trajno varovanih kmetijskih zemljišč = *podtipi strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane*,
- strateškega pomena za kmetijstvo in pridelavo hrane = *strateška območja za kmetijstvo in pridelavo hrane*.

Glede na skupne značilnosti in izhodišča določitve TVKZ so predlagana naslednja značilna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane oziroma podtipi strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane:

- veliki ravninski kompleksi A,
- veliki ravninski kompleksi B,
- veliki ravninski kompleksi C,
- širše izravnave,
- ožje izravnave,
- izmenjave ožjih izravnav in zaplat,
- večje zaplate,
- manjše zaplate,
- posebna območja,
- gozdovi in območja nad gozdno mejo,
- vodni in obvodni prostori,
- urbano.

Z združitvijo posameznih območij za kmetijstvo in pridelavo hrane oziroma podtipov strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane v štiri kategorije se po strateški pomembnosti predlaga naslednja strateška območja za kmetijstvo in pridelavo:

- izjemno pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane,
- zelo pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane,
- pomembna območja za kmetijstvo in pridelavo hrane in
- ostala območja za kmetijstvo in pridelavo hrane.

Kot že omenjeno bo podlaga za določitev območij TVKZ v prostorskih aktih lokalnih skupnosti strokovna podlaga s področja kmetijstva. Pri strokovni podlagi s področja kmetijstva gre za izključno sektorsko strokovno podlago, s katero bo ministrstvo, pristojno za kmetijska zemljišča, kot nosilec urejanja prostora vstopalo v postopek priprave in sprejemanja prostorskega akta lokalne skupnosti. Rezultat strokovne podlage bo predlog območij trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč.

Podrobnejše pogoje za določitev predloga območij TVKZ bo s podzakonskim predpisom določil minister. Predvideno je, da bo podzakonski predpis poleg podrobnejših pogojev za določitev predloga območij TVKZ vseboval tudi usmeritve za določanje predloga območij TVKZ po posameznih podtipih strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane, usmeritev glede upoštevanja državnih prostorskih načrtov ter zavarovanih, varstvenih in ogroženih območij. Priporočila glede upoštevanja državnih prostorskih načrtov ter zavarovanih, varstvenih in ogroženih območij pri določitvi predloga območij TVKZ je podala že strokovna podlaga za pripravo uredbe. Predvideno je, da bo podzakonski predpis določal katere državne prostorske načrte (in na kakšen način) se upošteva pri pripravi predloga območij TVKZ ter katera območja se lahko iz predloga območij TVKZ izloča (npr. območja redkih poplav s petletno povratno dobo (Q5), erozijska in plazovita območja, območja kritično onesnaženih tal, območja varovalnih gozdov in gozdov s posebnim namenom, najozžje vodovarstveno območje).

Območja trajno varovanih in ostalih kmetijskih zemljišč bodo nato, ob usklajevanju razvojnih dokumentov nosilcev urejanja prostora, upoštevanju varstvenih režimov po predpisih s področja ohranjanja narave in varstva okolja, voda, gozdov in kulturne dediščine ter razvojnih interesov občine, določena v postopku priprave prostorskih aktov lokalnih skupnosti.

Določitev TVKZ v prostorskih aktih lokalnih skupnosti je namenjena izključno ohranjanju naravnega vira, pomembnega za pridelavo hrane. Navedeno pomeni, da TVKZ ne regulirajo kmetijske kulture, načina pridelave in izvajanje agrarnih operacij, prav tako pa ne negirajo ostalih ciljev in režimov (npr. ohranjanje narave, varstvo okolja, varstvo kulturne dediščine, varstvo voda).

Ocenjuje se, da bo po ureditvi kot jo določa ZKZ, v Sloveniji določenih okoli 350.000 ha trajno varovanih kmetijskih zemljišč, s čimer se sledi cilju Strategije za izvajanje resolucije o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020. Glede na predlagano delitev strateških območij za kmetijstvo in pridelavo hrane bo bistven delež TVKZ določen na izjemno pomembnih in zelo pomembnih območjih, pomemben delež TVKZ bo določen v pomembnih območjih, manjši delež pa v ostalih območjih.